

Trendityöpajan järjestäminen Huumausaineiden torjuntaa koskeva EMCDDA:n ennakointiohjeisto

Mitä ohjeistossa on?

Johdanto: Miksi ohjeisto laadittiin ja miten sitä voi käyttää?

Mitä ennakointi on? Miksi kannattaa käyttää ennakointia ja trendianalyysia, ja yleiset periaatteet siitä, miten molempia voidaan soveltaa tehokkaasti.

Miten trendityöpaja järjestetään: Malleja, vinkkejä ja vihjeitä.

Vaihe 1: Valmistellaan trendityöpajaa. Vaihe 2: Kartoitetaan trendit ja asetetaan ne tärkeysjärjestykseen. Vaihe 3: Analysoidaan seuraukset.

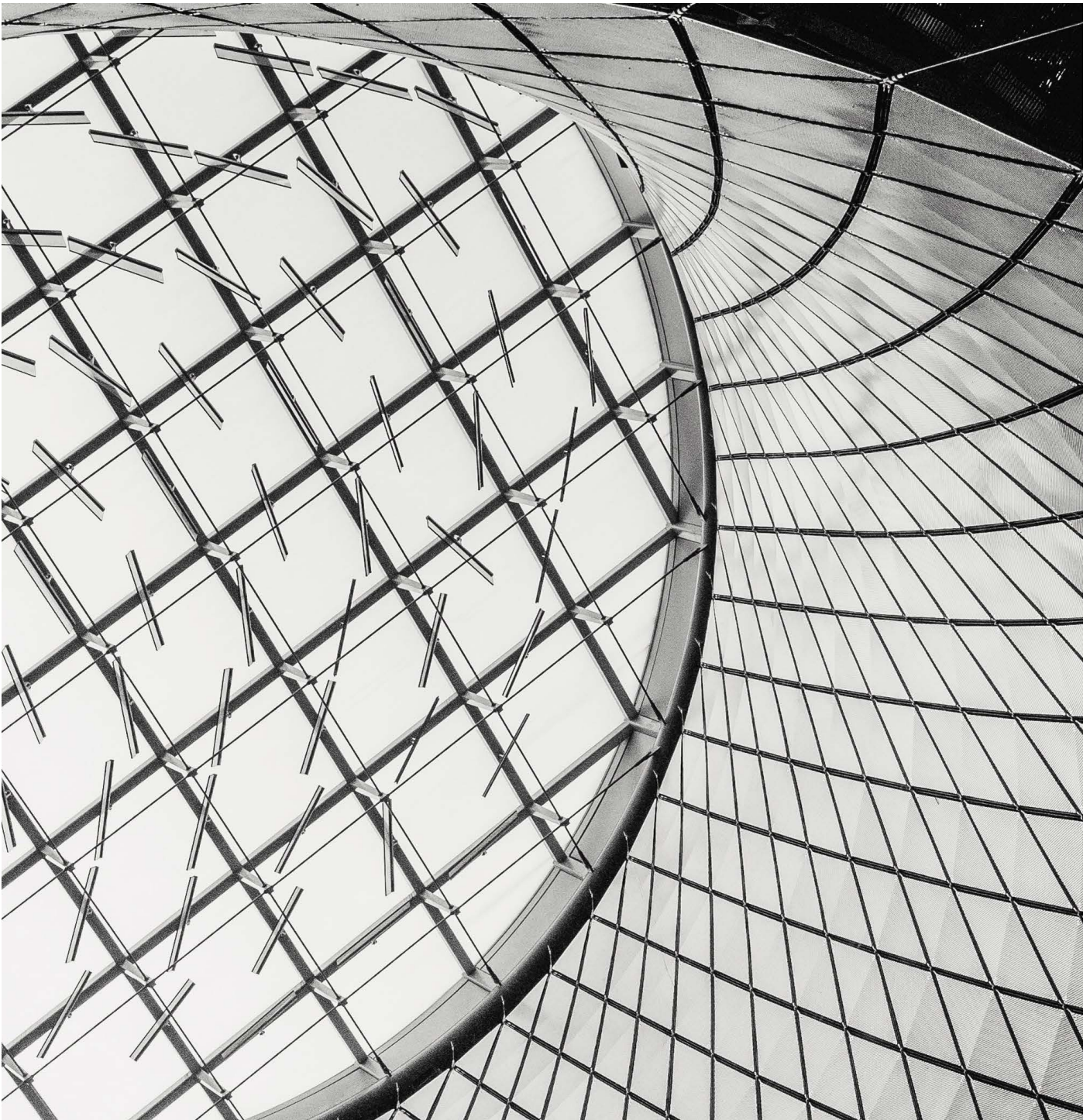
Lisäys: Viitteet sekä lisää työkaluja ja resursseja.

Sisältö

- [Johdanto](#)
- [Taustaa](#)
- [Työpajan järjestäminen](#)
- [Liite](#)

”Sosiaaliset ja kulttuuriset järjestelmät ovat aivan viime aikoihin asti perustuneet oletukseen siitä, että elämä sujuu yleisesti ottaen odotusten mukaisesti. Monet sosiokulttuuriset ja ekologiset järjestelmät ovat kuitenkin murtumassa 2000-luvulla. Tämän päivän maailma on monimutkainen ja epäluotettava.” (Gidley, 2017, s. 3)

”Tulevaisuus on jo täällä.

Se vain ei ole jakautunut tasaisesti.”

(William Gibson)

Kuuluisimpia tulevaisuutta koskevia sitaatteja, jonka sanojaksi mainitaan usein tunnettu kirjailija William Gibson: <https://quoteinvestigator.com/2012/01/24/future-has-arrived/>

Johdanto: Miksi ohjeisto laadittiin ja miten sitä voi käyttää?

Huumausaineiden torjuntaa koskeva EMCDDA:n ennakointiohjeisto

Koska muutos on entistä nopeampaa, ailahtelevampaa ja monimutkaisempaa, julkisen sektorin, politiikan, elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen toimijat käyttävät ennakointia yhä huomattavammin ja laajemmin (ennakoinnilla tarkoitetaan tässä mahdollisten tulevaisuuksien järjestelmällistä analyysia, jolla voidaan tukea tämän hetken päätöksentekoa)¹. **Ennakointia käytetään ja toteutetaan yhä enemmän myös – ja ehkäpä etenkin – Euroopan unionin järjestelmässä.** EU:n toimielimet, muun muassa Euroopan komission yhteinen tutkimuskeskus (JRC), Euroopan parlamentin tieteen ja tekniikan tulevaisuuspaneeli (STOA) ja muut EU:n tekniset virastot, käyttävät ennakointimenetelmiä **yhä enemmän työkulkujensa osana.** Julkisella sektorilla ennakointimenetelmillä pyritään **edistämään systeemiajattelua**, hankkimaan **ennakkotietämystä** ja käyttämään osallistavia prosesseja, joissa tarkoituksellisesti **ylitetään politiikanalojen perinteiset rajat ja puretaan vakiintunutta siiloajattelua.**

Tässä yhteydessä **Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus (EMCDDA)** on vuoden 2019 alusta lähtien **kehittänyt ennakointivalmiuksia** sisäisesti ja sidosryhmiensä kanssa. Tätä on tehty eri toimilla, joissa keskitytään ennakoinnin osaamisen ja työkalujen kokonaisuuksien muotoiluun ja kehittämiseen. Toimiin on kuulunut useita asiantuntijatyöpajoja, trendejä kartoittavia toimenpiteitä ja tietojen kehittämishankkeita, joiden tavoitteena on parantaa valmiutta huumausaineita koskevien trendien, politiikan ja käytännön alalla. EMCDDA pyrkii tällä prosessilla saamaan aikaan edistyksellisiä tuotteita tunnistamalla tulevia trendejä ja riskejä, jotta voidaan tukea **entistä paremmin EU:n valmiutta ja vastatoimia jatkuvasti muuttuvassa huumausaineympäristössä** sekä viestiä aiempaa suoremmin kansallisten ja EU:n sidosryhmien kanssa. Useat EMCDDA:n sidosryhmät ovat näiden toimien yhteydessä toistuvasti ilmaisseet olevansa kiinnostuneita työkaluista ja tuesta, joiden avulla ne voisivat toteuttaa omia asiaankuuluvia ennakointialoitteitaan tai -työpajojaan. Tarpeeseen pyritään vastaamaan tällä ensimmäisellä ohjeistolla.

Ohjeiston tarkoituksena siis on tukea huumausaineiden torjunnan muita sidosryhmiä, toimijoita ja tutkijoita toteuttamaan omat ennakointitoimenpiteensä trendejä käsittelevän tutustumistyöpajan avulla. Menetelmä valittiin EMCDDA:n omassa ennakointityössä saatujen kokemusten perusteella ja siksi, että sidosryhmät olivat erittäin kiinnostuneita tällaisesta työpajasta. Siinä hyödynnetään suurelta osin yhteisen tutkimuskeskuksen ennakointiryhmän ohjeiston osia, tukeudutaan niihin ja tehdään yhteistyötä niiden kanssa. Nämä osat esitetään yhteisen tutkimuskeskuksen trendien arviointia koskevassa ohjeistossa (JRC 2019). Menetelmässä käsitellään yhteisen tutkimuskeskuksen Megatrends Hub -sivustolla kattavasti kuvattuja ja analysoituja trendejä (JRC 2017). Menetelmän perustana ovat yhteisen

¹ Ks. esim. Gidley (2017, s. 5), tietoa ennakointiin ja tulevaisuuksien tutkimukseen liittyvien käsitteiden "foresight", "futures research", "futures studies or prospective" eri merkityksistä ja niiden historiasta.

tutkimuskeskuksen Megatrends Hub -sivuston megatrendit, jotka on EMCDDA:n ennakointiprosessissa määritetty kriittisiksi huumausainealan tulevaisuuden kannalta. Niiden lisäksi menetelmässä ja tässä esitetyssä vastaavassa trendikokonaisuudessa esitetään myös huumausainealalle ominaisia kehittyviä trendejä, jotka liittyvät seurantaan ja tutkimukseen ja jotka on tähän mennessä tunnistettu EMCDDA:n ennakointitoimissa. Kaikki nämä trendit esitetään [trendikorttisarjassa](#), jonka voi ladata ohjeistosivulta. Sitä on tarkoitus käyttää työpajan järjestämistä koskevien [mallien](#) kanssa tässä ohjeistossa esitetyn menetelmän mukaisesti.

Ohjeisto on tarkoitettu useiden alan toimijoiden käyttöön, ja sitä voidaan muokata eri tavoin konkreettisiin tilanteisiin sopivaksi. Toivomme saavamme palautetta sen käytöstä ja olisimmekin kiitollisia, jos kertoisitte meille ohjeiston toimimisesta käytännössä.

Seuraavat jaksot alkavat lyhyellä taustoituksella ennakoinnista ja työskentelystä trendien parissa. Sen jälkeen esitellään työkalut, joita tarvitaan huumausainealan tulevaisuuden kartoittamista käsittelevän työpajan toteuttamiseen, muun muassa malleja ja tietoa jokaisesta toteutusvaiheesta. Liitteessä annetaan lisäviitteitä ja -tietoa muista yleisluonteisemmista ohjeistoista niille, jotka haluavat perehtyä asiaan enemmän.

Trendianalyysin ohjaavat kysymykset:

Minkälaisia muutoksia on jo havaittavissa? Miksi kyseinen muutos tapahtuu, missä ja millä nopeudella?

Mitä se merkitsee nykyisille toimille? Mihin muutoksiin pitäisi valmistautua, minkälaisia muutoksia haluttaisiin välttää tai tehdä niistä epätodennäköisempiä ja mitä pitäisi edistää?

”Väestönmuutoksen sekä teknologisen tai taloudellisen muutoksen dynamiikka riippuu selkeästi erittäin paljon ympäröivästä sosiaalisesta, poliittisesta ja kulttuurisesta ympäristöstä sekä väestön, teknologian tai talouden luontaisista ominaisuuksista.”

(Herman Kahn)

Lähde: Kahn (2021; alun perin julkaistu vuonna 1984). Herman Kahn oli yksi vaikutusvaltaisimpia varhaisia ennakointialan toimijoita. Hänen lausuntoaan lainataan tässä sen korostamiseksi, että vaikka trendien analysoimisessa on aluksi lähtökohtana trendien tarkastelu erillisinä, ennakoinnissa olisi otettava huomioon myös trendien vuorovaikutukset ja keskinäiset riippuvuudet. Lyhyestä toteamuksesta käy lisäksi selväksi, että trendien kartoittamisessa ja analysoimisessa ei pidä tarkastella vain yhtä muutoksen aluetta, kuten teknologiaa, vaan muutosilmiötä laajemmin.

Tausta: Miksi ennakointia ja trendianalyysia kannattaa käyttää ja yleiset periaatteet siitä, miten molempia voidaan soveltaa tehokkaasti

Ennakoinnilla tai tulevaisuuksien tutkimuksella on **pitkät perinteet**. Siitä tuli erityisen merkittävää julkisella sektorilla ja tutkimussektorilla toisen maailmansodan jälkeen ja yksityisellä sektorilla 1970-luvulta alkaen. Ennakoinnissa olennaisena ajatuksena on toimia ennakoivasti reagoinnin sijaan, **tunnistaa muutos ja ennakoida sitä sekä suunnitella etukäteen toimintavaihtoehtoja, joista saadaan toivottuja tuloksia**. Tarkoituksena ei ole väittää, että ennusteet ovat täydellisiä, vaan sen sijaan pohtia useita mahdollisia tuloksia (skenaarioita) tai vaihtoehtoisia tulevaisuuksia. Näin voidaan kehittää joustavia strategioita, jotka toimivat useissa mahdollisissa tulevaisuuksissa. Tämän vuoksi tulevaisuuksiin suuntautuneet toimet ovat tavallisesti spekulatiivisempia kuin tavanomainen tieteellinen työ, ja usein ne perustuvat erityisasiantuntemusta edellyttäviin ja joskus epätavanomaisempiin uusiin menetelmiin.

Trendianalyysi on ennakoinnin tärkeimpiä menetelmiä². Sitä käytetään asiaankuuluvien **uusien kehityskulkujen** varhaiseen havaitsemiseen ulkopuolisessa ympäristössä. Sillä myös pyritään **selvittämään**, missä voisi olla meneillään **perustavanlaatuinen muutos** ja mitä se tarkoittaa toimijalle tai tämän organisaatiolle. Huumausainealalla trendianalyysin avulla tulevia trendejä pystytään ymmärtämään paremmin. Näin huumausaineiden tutkimus ja seuranta pysyvät merkityksellisinä ja niiden ennakoivuus lisääntyy. Tällä tavoin voidaan antaa asianmukaista tukea politiikalle niin sanotun ennakoivan hallinnon ajatusmallin mukaisesti.

Esimerkki trendianalyysin tavallisista vaiheista:

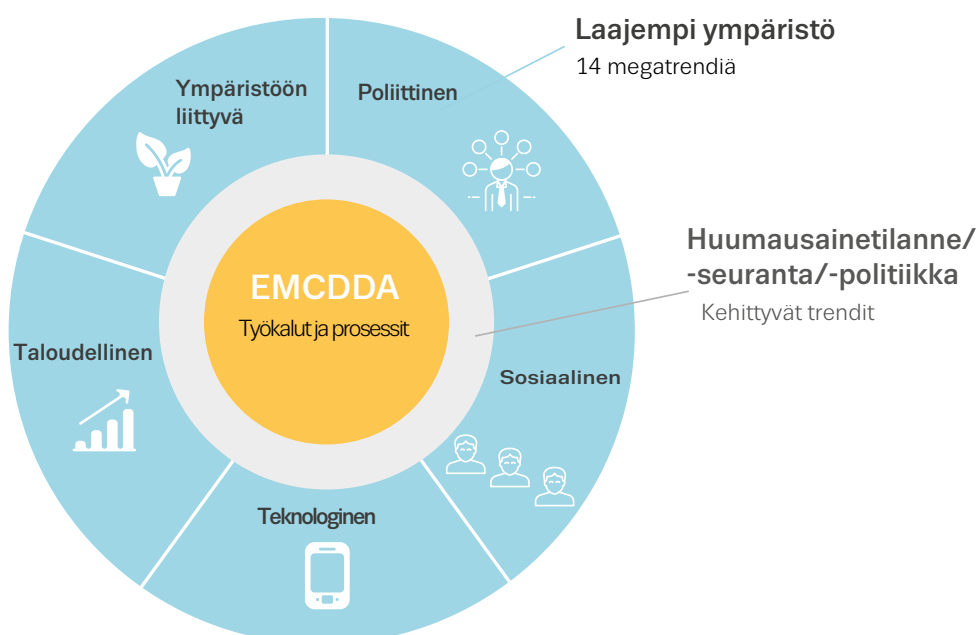
² Trendianalyysiin viitataan usein myös ympäristön seurantana tai kartoituksena. Määritelmistä on lisätietoa esimerkiksi julkaisussa EFP (2010a, 2010b).

Tässä esitetyssä **ohjeistossa** käytetään vain murto-osaa kokonaisvaltaisessa trendianalyyseissä käytettävistä toiminnoista ja näkökulmista. Parhaassa tapauksessa sitä olisi määrä täydentää tutkimuksen ja analyysin lisävaiheilla. Vaikka sitä kuitenkin käytettäisiin vain erikseen saamaan ”esimakua” trendien parissa työskentelyä koskevasta menetelmästä, siinä käsitellään useita edellä mainittujen vaiheiden osia. Vaikka siinä keskitytään erityisesti trendien asettamiseen tärkeysjärjestykseen ja niiden seurausten analysointiin, siinä on myös mahdollista tunnistaa ja ottaa mukaan uusia trendejä trendikorttisarjassa jo esitettyjen lisäksi.

Yhteenvetona voidaan todeta, että useat periaatteet ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi ennakointikäytännön trendianalyyseissä. **Ensinnäkin siinä käytetään niin sanottua 360 asteen näkymää eli siinä tehdään kartoitus useilla eri muutokseen liittyvillä alueilla, ei vain niillä, jotka ovat lähellä oman organisaation toiminta-alueita.** Tämä voidaan tehdä esimerkiksi analyysityökalujen avulla. Tällainen työkalu on muun muassa STEEP-analyysi, joka on muutosilmioiden järjestämistä koskeva periaate. Siinä otetaan huomioon yhteiskunta, teknologia, talous, ympäristö ja politiikka (ks. jäljempänä EMCDDA:n soveltamaa menetelmää koskeva kaavio).

Lisäksi on korostettava, että vaikka trendianalyysi on yleinen lähtökohta ja minkä tahansa ennakointikäytännön tärkeä rakenneosana, se ei ole ainoa ennakointimenetelmä. Erilaisia täydentäviä metodologisia toimintamalleja on runsaasti, ja parhaassa tapauksessa niitä yhdistellään järkevästi. Trendien kartoittamisen ohella tunnetuimpia menetelmiä ovat skenaarioiden laatiminen, Delfoi-kyselytutkimukset, menetelmät, joissa kartoitetaan mahdollisia häiriöitä tai yllätystekijöitä, menetelmät, joissa työskennellään (ennakoidusti) vakavan pelillistämisen parissa, sekä menetelmät, jotka ovat suunnittelun, taiteen ja ennakoinnin risteyskohdassa ja joiden tarkoituksena on mahdollistaa perusteellisempi uppoutuminen mahdollisten vaihtoehtojen tulevaisuuksien erilaisiin näkökohtiin ja kuvitelmiin.

Yhteiskuntaa, teknologiaa, taloutta, ympäristöä ja politiikkaa käsittelevää STEEP-mallia käytetään tunnistamaan muutosta aikaansaavia tekijöitä koskevat sokeat pisteet.

”Alueilla, joilla on heikko julkinen terveydenhuolto, alkaa todennäköisesti kaksi tai kolme suurta pandemiaa, jotka leviävät nopeasti koko maailmaan ja edellyttävät nopeita vastatoimia.” (Future Agenda, 2011)

Vaikka on ensiarvoisen tärkeää ymmärtää, että työskentely trendien parissa ja niiden tunnistaminen ja analysoiminen ovat vain yksi palapelin osa ennakointiohjeistossa ja että ei pidä juuttua liikaa trendien parissa työskentelystä usein saataviin ennustuksiin, tämä vuoden 2011 näkemys tuo esiin, että joissakin tapauksissa on erittäin hyödyllistä ottaa oppia siitä, mikä on hyvin todennäköistä, ja ryhtyä asianmukaisiin varotoimiin ja toimenpiteisiin. Tämä Future Agendan julkaisun näkemys on vain yksi monista asianomaisista ennakointiaineistoista, joissa tuotiin esiin maailmanlaajuisen pandemian suuri todennäköisyys. Future Agenda (2011); ks. myös esim. The Millennium Project (2017).

Miten trendityöpaja järjestetään: malleja, vinkkejä ja vihjeitä

Tässä esitellyn trendityöpajan on tarkoitus olla erittäin käyttökelpoinen useille eri huumausainealan toimijoille. Siksi sitä on myös mahdollista mukauttaa. Seuraavassa osassa kuvataan kaikki vaiheet, jotka ovat tarpeen kyseisen työpajan valmistelussa, toteuttamisessa ja dokumentoinnissa. Jokaisesta vaiheesta annetaan vihjeitä ja vinkkejä, joissa keskitytään erityisesti työpajan käytännön toteuttamiseen. Seuraavilla sivuilla esitetään työpajaa varten tarvittavat [mallit](#), jotka voi ladata yhdessä [trendikortit](#) esittävän erillisen asiakirjan kanssa. Seuraavassa osassa oletetaan, että toteutus tapahtuu organisaatiossa eli että tutkimus- tai politiikkaorganisaation asiantuntijaryhmä toteuttaa työpajan. Mikä tahansa asianomaisten henkilöiden ryhmä voi kuitenkin myös toteuttaa työpajan tai yksityishenkilö voi käyttää sitä analyysia varten.

1 **Vaiheessa 1** työpajaa valmistellaan. Monet kysymykset ovat ratkaisevan tärkeitä, muun muassa ennen kaikkea **selkeän ja realistisen tavoitteen määrittäminen** ja siitä tiedottaminen (eli vastataan kysymykseen ”Mitä tältä työpajalta halutaan ja onko tavoitteen saavuttaminen realistista?”).

Esimerkiksi ”tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavan organisaation strategian suunnittelu” organisaatiossa ensimmäisen kerran toteutettavassa trendityöpajassa ei todennäköisesti ole realistinen tavoite. Toteuttamiskelpoisempaa on pyrkiä keräämään ensimmäisiä näkemyksiä keskeisistä trendeistä, jotka voisivat vaikuttaa huumausainealaan ja sitä kautta organisaatioon.

Myös mahdollisten **osallistujien määrittäminen ja kutsuminen** on keskeistä hyödyllisten näkemysten saamiseksi. Yleinen suositus ja vakiintunut käytäntö työryhmiä suunniteltaessa on koota – mahdollisuuksien mukaan – ryhmä, jossa on eri sukupuolia, eri taustoja jne. edustavia eri-ikäisiä ihmisiä. Tämä näkökulmien moninaisuus voidaan osittain saavuttaa myös ottamalla mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita, esimerkiksi huumausaineiden seurannan asiantuntijoita, epidemiologeja ja alan toimijoita sekä muun muassa henkilöstö- ja viestintäasiantuntijoita. Parhaassa tapauksessa osallistujaryhmään kuuluu myös kyseessä olevan organisaation päätöksentekijöitä, jotka ovat kiinnostuneita tuloksista ja voisivat käyttää niitä esimerkiksi suunnittelussa, strategiassa, päätöksenteossa tai innovoinnissa. Seuraavalla sivulla esitettyyn asialistaan kuuluu tavoitteita koskeva vakiosanamuoto sekä lisätietoa mahdollisista ryhmäko’oista ynnä muista, joiden pitäisi toimia hyvin useimmissa tilanteissa.

Valmisteluihin kuuluu **käytännön järjestelyjä**, jotka eivät koske nimenomaisesti ennakointia. Asianmukaisten tilojen järjestämistä ja järjestelyjä ynnä muita koskevien tavanomaisten vaatimusten lisäksi niihin kuuluu

- ryhmäistuntoja koskevien mallien kokonaisuuden tulostaminen (yksi kutakin pienryhmää kohti)
- trendikorttisarjojen tulostaminen (yksi sarja kutakin pienryhmää kohti)
- mielellään yhden trendikorttisarjan tulostaminen A3-kokoisena esitettäväksi työpajan päähuoneen seinällä kokonaiskuvan saamiseksi.

2 Vaihe 2 aloitetaan trendikorttisarjassa esitetyistä trendeistä, ja osallistujia kannustetaan esittämään lisätrendejä (joko EU:n, kansallisella tai paikallisella tasolla tehdystä trendianalysista tai omia henkilökohtaisia trendejä). Sen jälkeen osallistujat määrittävät kahden kriteerin perusteella, mitkä trendit ovat erityisen kriittisiä, ja asettavat kyseiset trendit tärkeysjärjestykseen vaiheen 3 analyysia varten³.

3 Vaiheessa 3 kaikki ensisijaisiksi katsotut trendit analysoidaan sen mukaan, mitä seurauksia ja vaikutuksia niillä on EU:n, kansalliseen tai paikalliseen huumausainealaan sekä itse organisaatioon. Työpajan tuotos on näin ollen trendikokonaisuus sekä yleiskatsaus niistä huumausainealalle ja organisaatiolle aiheutuvista seurauksista.

*** Valinnainen vaihe** Pidemmässä työpajamallissa osallistujat voivat tehdä perusteellisemmän analyysin lisävaiheessa, jossa selvitetään aiemmin määritetyistä seurauksista johtuvia toimintatarpeita. Tuloksena saatavat toimintatarpeet voidaan ryhmitellä esimerkiksi sidosryhmien edustajien ryhmän tai kiireellisyyden mukaan.

Työpajan jälkeen on tärkeää tehdä ajoissa **yhteenvetoasiakirja tuloksista**, jotta osallistujat saadaan pidettyä mukana ja tulokset saadaan hyvään käyttöön. Työpajan tuotoksissa tehdään keskustelunaiheiden lisäksi yhteenveto vaiheessa 2 ensisijaisiksi katsotuista trendeistä sekä keskeisistä kysymyksistä ja mahdollisista monialaisista tai merkittävistä aiheista, jotka nousivat esiin vaiheesta 3 eli trendien seurausten analyysista. Parhaassa tapauksessa jo ennen työpajaa on päätetty tavasta, jolla tulokset sisällytetään organisaation strategia- tai innovointiprosesseihin. Näin asianomaiset päätöksentekijät saadaan osaksi prosesseja.

On myös pantava merkille, että tämä ohjeisto on tarkoitettu **neljä tuntia kestävään työpajaan**, mutta sitä voidaan supistaa tai laajentaa. Lyhyemmässä versiossa pystyttäisiin tekemään vain pieni kurkistus menetelmään. Työpaja voi kestää puolestatoista tunnista puoleentoista päivään osallistujamäärän ja muiden tilanteeseen liittyvien tekijöiden mukaan. Jos halutaan järjestää pidempi

³ Mallissa 1 ehdotettuja kriteereitä voidaan mukauttaa tietyn tilanteen mukaan sekä eritellä seuraukset mallissa 2.

työpaja, voidaan lisätä uusia vaiheita (esimerkiksi seurausten asettaminen tärkeysjärjestykseen tai toimintatarpeiden määrittäminen) tai nykyisiä vaiheita voidaan täydentää käsittelemällä niiden merkitystä pidempään ryhmässä.

Huomautus mahdollisesta virtuaalisesta toteuttamisesta: Tämä työpaja voidaan toteuttaa virtuaalisesti, ja niin on jo tehtykin (verkon videokokoustyökaluilla ja verkon yhteistyöhön perustuvilla toimistotyökaluilla). Organisaation tilanteen, teknologiavaihtoehtojen ja käytettävissä olevien vuorovaikutteisten työkalujen mukaan toimitetut mallit olisi hyvä siirtää virtuaaliseen muotoon, jotta ryhmät pystyvät käsittelemään niitä suoraan ja yhteistyössä. Kestosta on nyrkkisääntönä, että hieman lyhennetty kolmen tunnin kesto on osoittautunut hyödylliseksi ja toteuttamiskelpoiseksi. Pienryhmien koot pitäisi mieluiten rajoittaa enintään viiteen osallistujaan, ja taukoja olisi pidettävä useammin. Jos toimitaan virtuaalisesti, järjestäjien pitäisi varmistaa, että kaikki hankeryhmän jäsenet ja vetäjät osaavat käyttää työkaluja hyvin. Saatavilla pitäisi olla valtuutettu teknisen tuen edustaja, joka voi antaa yksilöllistä tukea osallistujille, joilla on teknisiä ongelmia.

Miten trendityöpaja järjestetään:

Työpajan rajaaminen

Jäljempänä esitetyt asialista ja lisätiedot ovat malliversioita: niitä voidaan mukauttaa ja niitä on ehkä mukautettava tietyn tapauksen ja organisaation tilanteen mukaan. Tämä riippuu esimerkiksi yleisöstä ja sen erityistarpeista, muun muassa siitä, minkälaista aiempaa kokemusta yleisöllä on ennakoinnista, heidän roolistaan ja tehtävistään organisaatiossa sekä tulosten käyttötarkoituksesta.

Työpajassa on tarkoituksena

- esitellä ennakointimenetelmä osallistujille
- tunnistaa keskeiset muutokset eli trendit laajemmassa ympäristössä ja keskustella niistä
- analysoida kyseisten trendien seurauksia.

Työpajan tuotoksia ovat

- joukko ensisijaisia trendejä, jotka katsotaan kriittisiksi EU:n huumausainealan (kansallisen tai paikallisen tilanteen) ja organisaation kannalta
- ensimmäinen katsaus ensisijaisten trendien mahdollisista seurauksista
- niin sanotulla pehmeämmällä puolella se, että osallistujat saavat ensimmäisen kokemuksen ennakointimenetelmistä ja yhteisen näkemyksen kriittisistä muutoksista laajemmassa ympäristössä.

Osallistujat:

- eri taustoista tulevat asiantuntijat ja/tai sidosryhmät organisaatiosta ja mahdollisesti sen ulkopuolelta
- 6–30 henkilön ryhmä, vetäjä mukaan luettuna; pienryhmien suosituskoko on 3–5 osallistujaa.

Vetäjät:

- asiantuntijaryhmä organisaatiosta ja/tai vetäjiä tukee ennakointiin erikoistunut ryhmä
- yhtä pienryhmää kohti olisi suositeltavaa olla yksi vetäjä sekä yleisvetäjä johtamaan täysistuntoja
- työskentelyistunnoissa vetäjän tehtävänä on saada osallistujat keskustelemaan ja kommentoimaan sekä muistuttaa heitä mahdollisista sokeista pisteistä
- vetäjän olisi saatava työpajan järjestäjiltä etukäteen ohjausta ja/tai koulutusta.

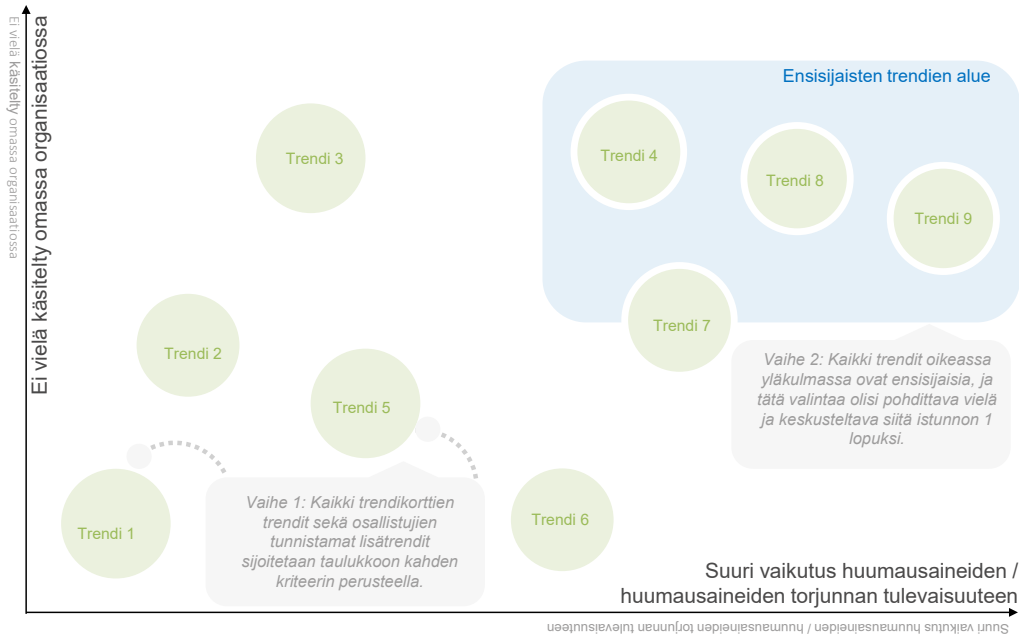
Miten trendityöpaja järjestetään: Työpajan asialista

Asialistan kohta	Kesto minutteina	Tiedot
Johdanto	45	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Esitellään tavoitteet ja menetelmä sekä osallistujat ja vetäjät ▪ Oma esittely (valinnainen) ▪ Ensimmäinen keskustelu sekä kysymyksiä ja vastauksia <p><i>Tämä toteutetaan täysistuntona, jossa kaikki työpajan osallistujat ovat mukana.</i></p>
Istunto 1: Kartoitetaan trendit ja asetetaan ne tärkeysjärjestykseen	90	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osallistujat asettavat trendit tärkeysjärjestykseen ja käyttävät siinä mallia 1 (lisätään linkki) ▪ He aloittavat trendikortisarjasta ja käyttävät sitä ▪ Osallistujat voivat myös tunnistaa lisätrendejä (trendikorttisarjaan kuuluvien lisäksi) <p><i>Tämä toteutetaan pienissä työryhmissä, jotka työskentelevät rinnakkain samojen tehtävien parissa.</i></p>
Tauko	15	
Istunto 2: Analysoidaan trendien seurauksia	60	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osallistujat määrittävät istunnossa 1 ensisijaisiksi katsottujen trendien seuraukset ja käyttävät siinä mallia 2 (lisätään linkki) <p><i>Tämä toteutetaan pienissä työryhmissä, jotka työskentelevät rinnakkain samojen tehtävien parissa.</i></p>
Tulokset ja yhteenveto	30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaikki ryhmät jakavat tuloksiaan koskevat tärkeimmät näkemykset (vain valikoidusti) ▪ Keskeiset aiheet ja lisätiedot ▪ Annetaan tietoa seuraavista konkreettisista vaiheista ja sovitaan niistä <p><i>Tämä osa toteutetaan täysistuntona, jossa kaikki työpajan osallistujat ovat mukana.</i></p>

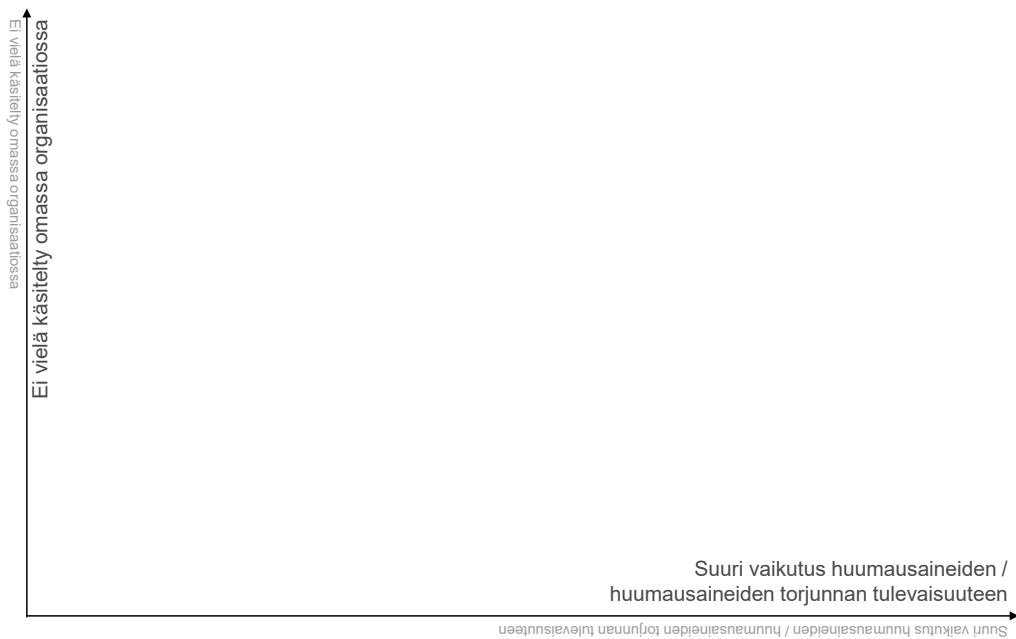
Mallit

Jäljempänä esitetyt mallit voi ladata [ohjeiston verkkosivustolta](#).

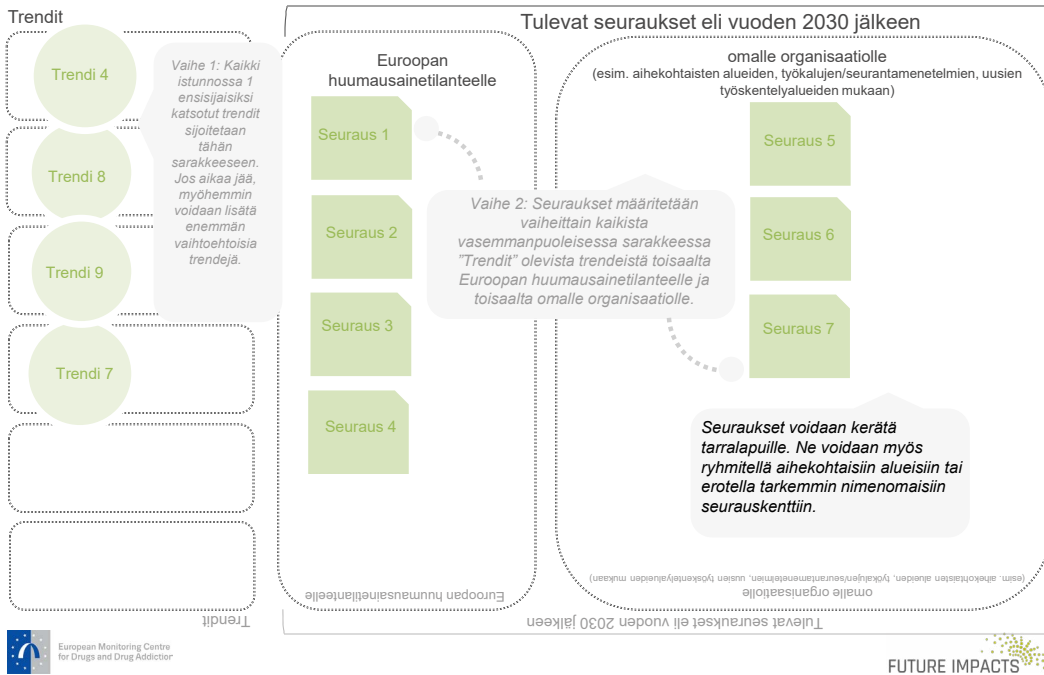
Malli 1 EMCDDA:n trendien kartoittamista koskevasta ennakointiohjeistosta: trendien kartoittaminen ja asettaminen tärkeysjärjestykseen (Eri esimerkkejä ja ohjeita; ks. myös tyhjä tulostettava lomake seuraavalla sivulla)

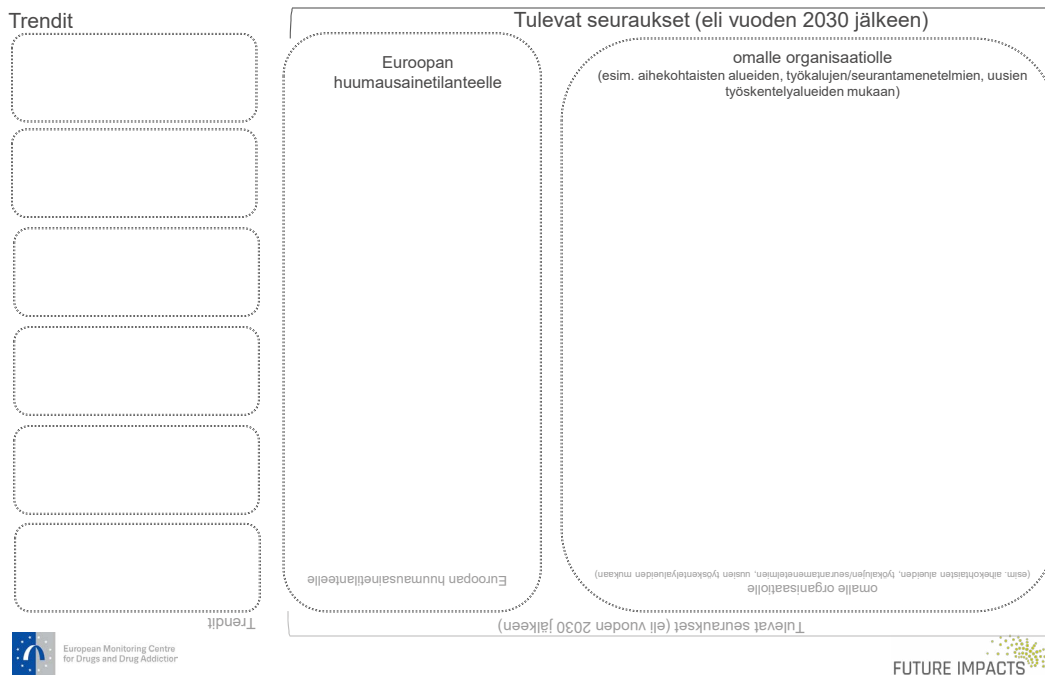
Malli 1 EMCDDA:n trendien kartoittamista koskevasta ennakointiohjeistosta: trendien kartoittaminen ja asettaminen tärkeysjärjestykseen

Malli 2 EMCDDA:n trendien kartoittamista koskevasta ennakointiohjeistosta: trendien seurausten analyysi (Eri esimerkkejä ja ohjeita; ks. myös tyhjä tulostettava lomake seuraavalla sivulla)

Malli 2 EMCDDA:n trendien kartoittamista koskevasta ennakointiohjeistosta: trendien seurausten analyysi

Liite: Viitteet sekä lisää työkaluja ja resursseja

Esimerkkiviitteitä ennakoinnista ja trendianalyysistä:

Yksityiskohtaista tietoa kaikista yhteisen tutkimuskeskuksen määrittämistä 14 megatrendistä:

Yhteinen tutkimuskeskus (JRC) (2017), *The megatrends hub*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/tool/megatrends-hub_en

Lyhyt johdanto ympäristön kartoitukseen:

European Foresight Platform (Euroopan ennakointifoorumi, EFP) (2010a), *Environmental scanning*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/environmental-scanning/>

Lyhyt johdanto laaja-alaiseen kartoitukseen:

EFP (2010b), *Horizon scanning*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/horizon-scanning/>

Lyhyt johdanto trendeihin ja megatrendeihin:

EFP (2016), *Megatrend / trend / driver / issue*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/megatrend-trend-driver-issue/>

Lisätietoa laaja-alaisesta kartoituksesta ja tutkimuksen integroinnista:

Järjestelmä- ja innovaatiotutkimuksen Fraunhofer-instituutti (2015), *Models of horizon scanning: how to integrate horizon scanning into European research and innovation policies*, Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research, Karlsruhe, <https://www.isi.fraunhofer.de/content/dam/isi/dokumente/ccv/2015/Models-of-Horizon-Scanning.pdf>

Tietoa ja resursseja Future Agenda -organisaatiolta:

Future Agenda (2011), *The World in 2020*, Oxford 2011, <https://www.futureagenda.org>

Kahn, H. (2021), *Forecasting the Future*, Hudson Institute. Julkaistu alun perin 13. syyskuuta 1984, haettu kesäkuussa 2021, <https://www.hudson.org/research/2729-forecasting-the-future>

Tietoa ja resursseja The Millennium Project -ajatushautomalta:

The Millennium Project (2017), *State of the future 19.1*, The Millennium Project, Washington, <https://www.millennium-project.org/state-of-the-future-version-19-1/>

Rohrbeck, R. (2013), "Trend scanning, scouting and foresight techniques", https://www.researchgate.net/publication/236897709_Trend_Scanning_Scouting_and_Foresight_Techniques

Esimerkkiviitteitä muista ennakointiohjeistoista:

Cranfield University (2018), *Horizon scanning toolkit*, Smarter regulation of waste in Europe: LIFE SMART waste project, <https://www.sepa.org.uk/media/367059/lsw-b4-horizon-scanning-toolkit-v10.pdf>

Euroopan komission yhteinen tutkimuskeskus (JRC) (2019), *Megatrends engagement tools*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/megatrends-engagement-tools_en

Yhdistyneen kuningaskunnan tiedeministeriö (2017), *The futures toolkit: Tools for futures thinking and foresight across UK government*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/674209/futures-toolkit-edition-1.pdf

Esimerkkiviitteitä EU:n järjestelmässä toteutetusta ennakoinnista:

Euroopan komissio (2021), *Foresight*, https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/foresight_en

Euroopan komission EU:n poliittisen strategian keskus (EPSC) (2021), *EU:n poliittisen strategian keskus*, www.ec.europa.eu/epsc/

Euroopan komission yhteinen tutkimuskeskus (JRC) (2021), *Competence centre on foresight*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight_en

Esimerkkiviitteitä ennakoinnista huumausaineiden torjunnassa:

Euroopan parlamentin tieteen ja tekniikan tulevaisuuspaneeli (STOA) (2017), *Technological innovation strategies in substance use disorders*, Panel for the Future of Science and Technology, [https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU\(2017\)581942](https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU(2017)581942)

Global Initiative (2021), *The global illicit economy*, <https://globalinitiative.net/analysis/global-organized-crime/>

Karlsen, J. E., Gual, A. and Anderson, P. (2013), "Foresighting addiction and lifestyles in Europe 2030+", *European Journal of Futures Research* 1, 19, <https://doi.org/10.1007/s40309-013-0019-0>

Yhdistyneen kuningaskunnan tiedeministeriö (2005), *Drugs Futures 2025*, <https://www.gov.uk/government/publications/drugs-futures-2025> Tietoa Future Impacts -konsulttiyhtiöstä

Tietoa Future Impacts -konsulttiyhtiöstä

Future Impacts suunnittelee ja toteuttaa ennakointiprosesseja, jotka koskevat organisaatioiden ja yritysten tulevaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Ennakointihankkeissa tunnistetaan, mitä vaihtoehtoja tällä hetkellä on tulevaisuuteen suuntautuneissa toimissa. Sitä varten käytämme muun muassa trendianalyseja, skenaarioita ja Delfoi-kyselytutkimuksia sekä muita lähestymistapoja tai niiden yhdistelmiä. Yksilöllisten ennakointipelien kehittämisen ja toteuttamisen lisäksi keskitymme myös ennakointivalmiuksien kehittämiseen. Tuemme asiakkaitamme ennakointivalmiuksien ja -osaamisen lisäämisessä koulutuksen, ohjeistojen ja valmennuksen avulla.

www.future-impacts.de

Tietoa EMCDDA:sta

Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus (EMCDDA) on EU:n erillisvirasto, joka laatii EU:lle ja sen jäsenvaltioille tosiasioihin perustuvan yleiskatsauksen Euroopan huumeongelmista ja tuottaa vakaata näyttöä huumausaineista käytävän keskustelun perustaksi. Se antaa päätöksentekijöille ajankohtaisia tietoja, joita tarvitaan perusteltujen huumausainelakien ja -strategioiden laatimiseen. Se auttaa myös ammattilaisia ja alan toimijoita määrittämään parhaita käytäntöjä ja uusia tutkimusaloja.

www.emcdda.europa.eu

Lisenssi

Ohjeistossa "Trendityöpajan järjestäminen. Huumausaineiden torjuntaa koskeva ennakointiohjeisto" käytetään lisenssiä Creative Commons 4.0 International, (CC BY-SA 4.0). Lisenssistä on lisätietoja osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Kiitos yhteiselle tutkimuskeskukselle

Tämä ohjeisto perustuu suurelta osin yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) työhön megatrendeistä. Kiitos myös siitä, että ohjeisto päätettiin antaa saataville ja käyttöön Creative Commons 4.0 -lisenssin nojalla.

Palautetta voi lähettää osoitteeseen Klaudia.Palczak@emcdda.europa.eu

Oikeudellinen huomautus: EMCDDA tai sen nimissä toimivat henkilöt eivät ole vastuussa siitä, miten edeltäviä tietoja mahdollisesti käytetään.

Kuvat: pexels.com.

© Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus, 2022
Aineistoa lainattaessa on mainittava lähde.
Julkaisu on saatavilla vain sähköisessä muodossa.

EMCDDA, Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lissabon, Portugal
Puh. (351) 211 21 02 00 | info@emcdda.europa.eu
emcdda.europa.eu | twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda
linkedin.com/company/emcdda | instagram.com/emcdda | youtube.com/emcddatube

**Euroopan unionin
julkaisutoimisto**

Luxemburg: Euroopan unionin
julkaisutoimisto, 2022
doi:10.2810/192855
ISBN 978-92-9497-906-3
TD-07-22-427-FI-N